

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unirea

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an 200 Lei
Pe 6 luni 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Boaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Concordatul

După aprobarea, cu 93 voturi contra 9, dată în 25 Maiu din partea Senatului și după aceea, cu 197 voturi contra unul, data în 29 Maiu din partea Camerii, Concordatul țării noastre cu Sf. Scaun al Romei poate fi socotit definitiv încheiat și este numai chestie de zile, ca pe urma publicării decretului de sancționare în „Monitorul Oficial”, să se poată purcede la formalitatea schimbului de ratificări și la punerea lui în aplicare.

Prin această convenție de ordin internațional, catolicismul câștigă un nou temelie de siguranță pentru existența și activitatea sa din România, iar biserica noastră particulară, română unită, se readuce, și pe calea unei noui legi a țării, în comunitatea de interese a bisericii romane, de care voia s'o despartă cunoscuta dispoziție din art. 21 al legii cultelor, care, dupăcum se știe, o prezintă drept un cult deosebit de celelalte culte catolice din țară.

Votat de unanimitatea partidelor politice, ai căror reprezentanți au ținut să lămurească, în cuvântările rostite cu ocazia ratificării, înseși temeiurile acestei convenții, concordatul trece ca un act de deosebită importanță națională, care, restrângând iurisdicția episcopilor catolici între granițele actuale ale țării, înseamnă, înainte de toate, o recunoaștere mai mult a situației internaționale, dobândite de România prin luptele sale de sânge și prin tratatele de pace, ce le-au urmat. Mai adăugând apoi o nouă episcopie bisericii noastre române unite și tăind, în schimb, una din cele ale catolicilor minoritari — pe cari îi mai supune, în plus, noiei mitropolii dela București, a I. Preasfințitului Alexandru Cisar —, concordatul aprobat de Sf. Părinte al Romei, aduce neamului nostru un aport din cele mai însemnate. Și dacă membri partidului minoritar maghiar, de toate nuanțele confesionale, inclusiv cea catolică, s'au sculat ca un om împotriva concordatului, au reușit să dea, prin aceasta, o nouă strălucire laturei naționale și patriotice, ce se desprinde din diversele dispoziții ale acestei convenții.

Acesta e motivul, pentru care protestul ridicat de Sf. Sinod al ortodoxiei împotriva ratificării, n'a putut fi luat în considerare. Trecând peste orice considerente de ordin național, totuși atât de evidente, protestul ortodoxiei razimă exclusiv pe mărunte considerații de meschin ordin confesional — cu totul nevrednice de o biserică stăpână, prin majorități atât de covârșitoare, pe sufletul neamului —, făcând prin aceasta o hotărâtoare dovadă a slăbiciunii sale interne și riscând o înfrângere nouă și cu totul unitilă, ale cărei urmări pot fi pentru ea din cele mai păgubitoare.

Votul, deschis și pe față, al dlui profesor N. Iorga, care a spus, ca votând concordatul „înfruntă o prejudecată absurdă”, este cea mai strălucită apologie a faptului că încheierea și ratificarea lui a fost o necesitate de ordin național.

Cine nu admite aceasta, va putea fi suspectat oricând de eurăjenia sentimentelor lui. (ar.)

O glorie a Blajului

Cele mai vechi școli românești împlinesc 175 ani de existență *)

de V. MUNTEANU

Suntem în seria aniversărilor mari. După prăznuirea grandioasă a unirii, Ardealul este chemat să cinstească într'un suprem omagiu o mare biruință a slovei românești.

Școlile din Blaj au împlinit 175 ani de existență. Un număr de ani, cari desigur nu conțează în infinitul istoriei și cari nu se imprimă ca o cifră prea mare în scurgerea sbuciumată a secolelor. Și totuși, cele aproape 18 decenii se încrustează pentru noi ca unul dintre cele mai mari evenimente în câmpul manifestărilor spirituale; și ele au toată amploarea unei aniversări, pe care istoria unei nații o petcluește în mod cu totul deosebit. Cea mai veche școală românească înscrie o existență, care depășește toate prevederile, își sărbătorește o epocă de activitate, ale cărei roade sunt mai mari decât se poate spune în câteva cuvinte. E un jubileu cu o îndoită semnificație; o aniversară cu un sens mai adânc decât cel care i-se poate atribui.

Școalele dela Blaj s'au întemeiat și au funcționat mai bine de 16 decenii sub stăpânire străină, în fața căreia adeseori silabisarea slovei românești primea caracterul unui grav delict. Au cunoscut aceste școli, cari se fixase în fața stăpânitorilor ca o îndrăsneală, toată vitregia vremurilor. Ele au constituit primul obiectiv spre care se concentra toată ura și persecuția Budapestei.

În aceste împrejurări, menținerea lor reclamă sacrificii fără măsură și spirite animatoare, cari să fie baricadă valorilor de vrăjmășie. Și la Blaj nu numai că n'au lipsit aceste însușiri, dar ele au luat o amploare impresionantă și constituie însăși explicația celor 175 ani de existență a școalelor de aici. Cine poate aprecia străduința dramatică a vlădicilor și cărturarilor, cari își împărțeau bucata de pâine cu elevii. Care cronicar va reuși să descrie toate năzuințele și tot trecutul de biruinți și înfrângeri, cari sunt legate de aceste școale? Apoi cine va putea rezista emoției, pe care o răscolește, ca un vulcan, amintirea eroică a acestei cetăți spirituale?

Generația de astăzi trebuie să se înalțe până la înțelegerea misiunii istorice, pe care a avut-o Blajul și școlile lui. Razele de lumină, cari și-au revărsat roadele lor fecunde peste toate ogoarele românești, rămân ca un astru nedefinit pentru puterea noastră de pătrundere.

*) În legătură cu jubileul în pregătire al școlilor noastre din Blaj, d. V. Munteanu publică într'un număr recent al ziarului „Dimineața” aceste șire de caldă apreciere a rostului lor, cari merită a fi reținute, pentru importanța și semnificația lor, chiar la acest loc de frunte al „Unirii”.
N. R.

Cea mai puternică evocare nu va rămâne decât o simplă închinăciune în fața gloriei școalelor din Blaj, iar omagiul cel mai suprem nu va putea concentra toată recunoștința pe care o datorăm acestui altar al descătușerii. În existența neamului Blajul are un sens aproape bilic. Ce am fi făcut fără el? Iată o întrebare, care ne indică toată semnificația istorică a cetății noastre spirituale și care ne dă măsura contribuției ei pentru ființa noastră de astăzi.

Dar jubileul are un sens tot atât de adânc și sub aspect pedagogic. În afară de valoarea lor istorică și națională, școalele din Blaj au călăuzit ca cel mai luminos far toate străduințele spirituale ale nației din Ardeal. În sălile îmbătrânite, cu pereții cojiți și cu băncile roase de povara anilor, au scânteiat mai bine de 17 decenii toate luminile spiritului latin, au vibrat în modestele edificii toate undele de gândire ale clasicismului.

La Blaj s'a statornicit tradiția, că învățătura trebuie să fie o pasiune și un mijloc pentru cucerirea automată a unei profesii. Tot ce a fost strein de carte s'a aruncat ca un vestmânt inutil, iar rezervoarele spiritului au fost lăsate să clocotească cristaline. Cărturarii veniți dela Roma și străbătuți-de cultura europeană, s'au stabilit aici nu ca să ocupe un post la catedră, ci ca să împlinescă o misiune istorică; să răspundă unei chemări de conștiință. Elevii, la rândul lor, au fost îndrumați pe aceeaș cale de sacrificiu și desinteresare.

Blajul a trezit în toate timpurile cea mai mare mișcare intelectuală; școalele lui au constituit un permanent altar spre care s'au îndreptat suflete dornice de carte și descătușare. Toate exigențele vieții s'au frânt în fața acestei pasiuni; toate necazurile cotidiene au dispărut în mijlocul avânturilor pe cari le inspiră cartea.

Blajul a oferit toate ascensiunile, pe cari o nație tinde să le atingă; școalele lui au luminat toate drumurile existenței noastre, în ultimele două secole.

E gloria Blajului!

O serbătoare românească la Gheorgheni. Dumineca trecută în 26 Maiu c. s'a consacrat din partea Preasfințitului Alexandru al Lugoșului biserica noastră din orașul Gheorgheni, județul Ciuc.

Actul mareț al acestei serbări bisericești, la care au participat în mare număr satele românești învecinate, aproape întregă preoțimea tractuală și mulți intelectuali români din părțile Săcuimei, a făcut din Dumineca trecută o zi de adevărat praznic național pentru acest centru al vieții maghiare din Ciucul Săcuilor.

Primirea solemnă ce s'a făcut la gara frumos împodobită, ca și cortegiul serbătoresc, precedat de mândrul banderiu de călăreți adus de pretorul Cotta dela Voșlăbeni — care a defilat în preziua, pe sub cele două porți de triumf, dealungul orașului —, au făcut să tresalte de bucurie toate inimile românești din Gheorgheni. Și mai mult a crescut această bucurie în cursul zilei de praznic, când orașul întreg vruia pare-că de mulțimile ce grăbiau spre sfântul locaș al Domnului, care nici pe jumătate n'a putut să încapă lumea sosită la această mărită serbătoare. Impunătoare slujbă arhierescă, predica înălțătoare a arhierelui ce reprezintă acolo pe mitropolitul Blajului, și acordurile minunate ale corului Academiei noastre de teologie au produs în sufletul întregii asistențe emoții atât de puternice, încât și după terminarea serviciului divin a stat încă mult timp sub impresia lor.

Aceleași sentimente de cald și curat naționalism au prezidat și la banchetul ce s'a dat în cinstea Preasfinției Sale episcopului Nicolescu, precum și la producția școlii primare de stat, având și câteva puncte susținute de clericii Blajului, care a încununat atât de minunat manifestațiile de românească bucurie ale zilei.

Păr. protopop Artemiu Boeriu și toți colaboratorii săi pot fi mândri de prestigiul sporit al bisericii noastre în aceste părți, unde se cere încă atâta muncă, ținută în spiritul Blajului.

Prima ieșire a sfântului Părinte din Vatican. Ratificându-se săptămâna trecută de parlament acordul încheiat între Vatican și Quirinal, se anunțase, că Sf. Părinte va folosi prima ocazie, ce i-se imbia Joi în 30 Maiu (la serbătoarea Domnului), pentru a ieși în procesiune din teritorul unde a stat închis până acum.

Așteptarea nu s'a împlinit și ziarul semi-oficios „L'Osservatore Romano“ ne lămurește în numărul său dela 23 Maiu, că ieșirea primă a Sf. Părinte se va face în adevăr în forma unei procesiuni cu sf. euharistie, dar abia mai târziu, pe când se vor putea face, pe îndelete, toate pregătirile necesare în acest scop. Luerul

acesta se va întâmpla, probabil, numai după ce — încălindu-se acordul și de Suverani —, se va fi trecut peste schimbul de vizite oficiale dintre Rege și Papă.

Se crede, că acest termin se va fixa pe ziua de 24 Iunie, nașterea sf. Ioan Botezătoru', când se prăznuște hramul bazilicii San Giovanni in Laterano, catedrala episcopului Romei.

† Dr. Dumitru Hodor

(1880—1929)

(aca). În 19 Maiu a. crt., s'a stins avocatul năsăudean Dr. D. Hodor. Moartea sa a îndoliat nu numai familia și pe prietenii lui, ci a împrăștiat jale profundă în sânul tuturor cetățenilor orașului Năsăud, pe care, în calitate de președinte al Sfatului național, l-a condus în cele mai grele clipe din trecutul apropiat.

La fel de adâncă este și jalea bisericii pentru moartea avocatului Hodor. Prin trecerea lui la cele eterne, biserica pierde pe unul din pleiada intelectualilor creștini. Și, pierderea este cu atât mai dureroasă că această generație, care a știut să îmbine în mod minunat credința cu știința, se împuținează, fără ca locul celor dispăruți să fi umplut de cei din generația tânără. De o vreme încoace, pe plaiurile noastre de Dumnezeu blagoslovite tot mai rece suflă vântul îndoelii și al necredinței. Generația tânără de intelectuali nu mai calcă în urmele vechilor generații creștine. Nu vede și nu simte necesitatea religiei; cei mult o găsește bună pentru norod.

Răposatul avocat Hodor a fost creștin convins. Născut dintr'o pioasă familie nobilă din Maramureș, a moștenit dela mama sa o religiozitate adâncă, iar dela tată nețărnută dragoste de neam. Acestea au fost cele două idealuri care i-au povățuit pașii în întreaga sa viață.

Răposatul în Domnul a fost creștin practicant. Imi aduc aminte de impresia excelentă ce a produs asupra elevilor mei prin faptul,

că în Dumineci și sărbători, la sf. liturghie se celebra dimineața în biserica parohială Năsăudului pentru școlari, mereu asista și răposatul.

A fost creștin în familie. În mod deosebit îngrijia de creșterea religioasă a copiilor și când a văzut că această educație e primitivă la școlile din capitala Ardealului, a stat nici o clipă la îndoială, ci și-a readus copiii la școala năsăudeană cu vechi tradiții creștinești.

De principii creștine a fost călăuzit dâns și în viața publică. A rămas creștin și în cariera advocațională. Nu primia pări nedrepte. Decât averile fabuloase ce putea să câștige pe căi nedrepte, a prețuit mai mult conștiința împăcată.

Deși laic, răposatul în Domnul a fost un adevărat apostol al creștinismului în lumea intelectuală. Apostol cu cuvântul și cu fapta. În discuții, apăra cu căldură punctul de vedere creștin catolic. Nu se lăsa înșel de cuvântul Fariseilor noi și vechi: „A doară cineva dintre boieri a crezut într'ălsul?“ (Io. 7, 48). Știa, că dela filosoful atinian Dionisie Areopagitul, și până la Pelegrin și Bergson, toate capetele luminate s'au plecat cu smerenie în fața lui Hristos. Avea convingerea neșrămutată că singur religiozitatea poate să facă din România Mare o țară puternică și fericită.

Iubitor al Casei Domnului, a fost ctitor al capelei dela liceul grăniceresc.

Milos, împărția ajutoare bogate văduvelor și săracilor. La Mensa, iar mai târziu la internatul liceului, întreținea din banul său elevii săraci.

Naționalist înfocat, în vremea războiului susținea cu optimismul său sănătos nădejdea Românilor. Denunțat, a fost trecut în cartea neagră și, numai ca prin minune, a scăpat de deportare.

A treia zi de Rusalii, parentat de vicarul Dr. T. Malaiu, de avocatul Dr. I. Pecurariu regretatul avocat Dr. D. Hodor a fost îngropat în cimitirul gr. cat. din Năsăud. S'a întors la părinții săi, pe care i-a iubit atât de mult. Iar nouă ne-a lăsat o pildă și un îndemn

☐ ☐ Folta „Unirii“ ☐ ☐

In chestia Concordatului

Punctul de vedere al bisericii noastre, precizat, în ședința dela 24 Maiu c. a Senatului, de Preasfințitul IULIU al Gherlei*)

I.

Considerații generale

P. S. S. Episcopul Hossu al Gherlei, aduce cuvântul bisericii unite. Orice tratat internațional — începe d-sa — trebuie întâmpinat cu bucurie, pentru că tinde să împăciuiască sufletele și să așeze popoarele pe temelii mai trainice. Tratatul încheiat de statul român cu Sf. Scaun înlătură orice posibilități de frământare religioasă. Concordatul nu este o operă pripită. Sunt 8 ani de când au început tratativele și toate partidele politice s'au pronunțat pentru el. Nu e vorba numai de concursul tuturor partidelor, ci de colaborarea tuturor la încheie-

*) Pentru importanța lui deosebită în lupta ce s'a dat în jurul Concordatului, reținem aici, după ziarul „Dreptatea“, discursul rostit la Senat, în numele bisericii noastre, de Preasfințitul Iuliu al Gherlei. În partea lui primă este numai un rezumat al ideilor expuse, dar partea din urmă, privind chestia unirii bisericilor, redă întocmai, după notele stenografice, apelul vibrant și mult aplaudat de întreg Senatul, al Preasfințitului Gherlei. N. R.

rea concordatului. Senatul poate ratifica cu sufletul liniștit acest acord cu Vaticanul.

P. S. S. Episcopul Hossu combate apoi afirmațiile făcute de I. P. S. S. Mitropolitul Bălan în declarația citită în numele bisericii ortodoxe. Concordatul nu este anticonstituțional, pentru că este prezentat sub forma unui proiect de lege. Dar mai mult: în legea cultelor chiar s'a prevăzut încheierea concordatului. Încheierea acestui acord prezintă o mare importanță și din punctul de vedere al limitării, în cuprinsul granițelor țării, a eparhiilor catolice, ceace stă numai în putința Sf. Scaun.

Oratorul arată că biserica unită nu capătă nici un privilegiu prin concordat, ci se respectă toate drepturile avute până acum. Adresându-se mitropolitului Bălan, episcopul Hossu îi spune că nu trebuie să se teamă de armata credincioasă a bisericii unite. Noi nu urmărim desbinarea sufletească. Drumul urmat de noi până acum este o dovadă. Ca și în trecut vom merge uniți la slujba învierii și tot uniți vom sta în slujba patriei și a dragostei de neam. (Aplauze).

În ceace privește înființarea patrimoniului sacru din venitele ce se cuvin bisericii catolice pentru expropriere, acest patrimoniu va însemna o degrevare a sarcinilor statului. Din patrimoniul sacru se vor salariza preoții confesiunilor și numai ce nu se va ajunge va adăuga statul.

Biserica unită n'a dus la desbinarea fraților. Făclia românismului a fost ridicată în

școlile dela Blaj de către primul episcop unitar Inocențiu Micu Klein.

Concordatul statornicește granițele firești ale țării și în ce privește jurisdicția canonică ceace e foarte important. (Aplauze).

Concordatul va fi și o stavilă împotriva defăimărilor ce se aruncă asupra țării noastre în chestia frământărilor religioase. (Aplauze).

Concordatul îl primim, pentru că el gardează interesele statului nostru și nu atinge într-un mod nimic interesele bisericii ortodoxe. (Aplauze).

II

Chestia unirii bisericilor

Dar mai fac un apel. Am mai făcut un apel care țintește la unirea sufletelor prin unirea bisericilor. Ei bine, această unire într'o singură biserică este gândul dumnezeesc exprimat în rugăciunea Mântuitorului înainte de patimile sale: „că precum tu întru mine și eu întru tine una suntem, așa și aceștia una să fie, pentru că lumea să creadă că tu m'ai trimis.“

Ca suprem argument al misiunii sale divine pe pământ în cea din urmă rugăciune, Mântuitorul a rostit această cerere către Tatăl ca să fie cu toții una, pentru că lumea să creadă că el l-a trimis.“

Noi dorim, noi cerem ca să ajungem la această unitate. Noi cerem înalt Prea Sfințitului să ne mărturisesc că nu aceasta este cărarea pe care ați călcat, pentru a ajunge la unitate. Noi dorim cu toții să se ajungă, dar

plădă, intelectualilor, de viață creștinească; și îndemn, bisericii, de a utiliza forțele nebănuite ale apostolatului laic.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii!

„Muzeul Unirii“ dela Alba-Iulia. „Muzeul Unirii“ s'a inaugurat și el în 20 Maiu, cu prilejul praznicului național dela Alba-Iulia. În palatul regal s'a îngrijit „Astra“ să adune cu scumpătate, în multe vitrine, obiecte istorice vrednice de arătat, din trecutul mai îndepărtat și mai apropiat al poporului românesc.

La inaugurarea lui, familia regală și Înalta Regență a fost primită din partea dlui vicepreședinte al „Astrei“ Dr. Gh. Preda, care a dat și explicațiile necesare înalților oaspeți. M. Sa Regina văduvă era întovărășită de A. S. Regală Principesa Elena, de Maiestățile Lor Elisabeta și Gheorghe ai Greciei, de A. S. R. Prințesa Ileana, de A. S. Reg. Prințul Nicolae, de Patriarhul Miron, de Regentul Buzdugan, de d. prim-ministru Iuliu Maniu și de d. ministru S. Bocu. Mai târziu a venit și d. N. Iorga.

M. Sa Regina văduvă a urmărit cu vădit interes toate explicațiile și a dat cu plăcere atenție omagiilor aduse din partea „Astrei“ prin glasul vicepreședintelui societății. În deosebi s'a interesat de steagul mamei lui Avram Iancu, de șuba lui A. Iancu din epoca ultimă a vieții sale, sdruncinate de decepțiile îndurate. Și-a reamintit apoi, pe baza fotografiilor din decursul războiului mondial, de defunctul ei soț, de greutățile îndurate pe câmpurile de luptă și s'a interesat de corespondența „Memorandiștilor“.

În „Muzeul Unirii“ se vor păstra de aici înainte reminiscențele de pe vremea lui Mihai Viteazul, din epoca lui Horia, Cloșca și Crișan, a lui Avram Iancu, ale „Memorandului“ și ale războiului mondial, ca să servească drept loc de pelerinaj pentru cei ce vreau să recapituleze vremurile grele trăite și să câștige puteri nouă pentru viitor.

Dupăce Maiestățile Lor și guvernul au dat astfel atenția cuvenită „Astrei“ și aranjatorilor, „Muzeul a fost vizitat în ziua primă și a doua de peste 4000 oaspeți.

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a absolvat, la cerere, dela purtarea oficiului protopopesc pe pâr. *Basilii Podoabă* din Valea lungă, și a încredințat girarea provizorie a acestui oficiu părintelui *Vasile Smigelschi* din Sâncel, notarul tractual. Schimbarea se face pe ziua de 1 Iulie c.

O problemă mereu actuală. Între problemele, pe cari presa mondială le ține permanent la suprafață, este și aceea a natalității și alarma ce se dă aproape zilnic în jurul acestei chestiuni este o dovadă, că ea trebuie să preocupe în cea mai deplină măsură pe toți conducătorii statelor. Franța, Germania, Ungaria, Austria, Rusia, și aproape toate țările Europei constată regrese înspăimântătoare în ce privește numărul nașterilor; excepție onorabilă face numai Italia, singura țară care se poate mândri cu o creștere însemnată a populației sale. Lucrul acesta, dublat de alurele imperiale ale Ducelui Mussolini, îngrijorează foarte mult țările apropiate de Italia, și în deosebi pe acelea, între hotarele cărora (cum este mai ales Franța) se găesc colonii însemnate de Italiani. — În numărul proxim sperăm să putem da amănunte interesante apropos de feliul cum se lucrează pe acest teren în Italia.

Noul ajutor pentru preoții deficienți, văduvele și orfanii de preoți. O hotărâre recentă a Consistorului din Blaj asigură preoților deficienți, văduvelor și orfanilor de preoți din arhidieceză, un ajutor de 75 la sută a competențelor primite pe anul 1928. Ajutorul privește tot anul 1928 și se va putea ridica integral la 1 Iulie al anului în curs.

Locale. Dumineca viitoare, a treia după Rusalii, va predica în catedrală Mgr. Dr. *Alexandru Rusu*, canonic mitropolitan.

— Concursul aranjat pentru *șidirea noului local al școlii normale* a dat câștig de cauză ofertei dlui ing. Ioan F. Negruțiu dela Cluj, cel mai efitin dintre ofertanți. Tot dsa a obținut, cu oferta cea mai avantajoasă, și construirea unei sale de gimnastică a liceului nostru de fete.

Lucrările au și început, și sunt bune nădejdi că până la toamnă totul va fi gata, pentru a putea fi date destinației.

— Trecerea apropiată a noiei legi administrative, care va aduce noi alegeri comunale în toată țara, va avea, afirmative, darul de-a amâna și *alegerea noului consiliu al orașului nostru*, fixat — cum se știe — pe ziua de 16 Iunie. Lucrul pare cu atât mai probabil, că nu se simte până acum nici o mișcare electorală mai de seamă.

Nou secretar general în ministerul instrucțiunii. Anunțăm și noi cu bucurie, că d. *Alexandru Borsa*, profesor universitar în Cluj și fost profesor al școlilor noastre din Blaj, a fost numit pe ziua de azi, 1 Iunie c. secretar general în ministerul instrucțiunii publice.

Dela Academia română. În ședința dela 28 Maiu c. a Academiei române au fost proclamați membri onorari Înalții Regenți *Principiele Nicolae*, *Gheorghe Busdugan*, precum și d. *de Saint-Aulaire*, fostul ministru al Franței la noi, iar prin votare au fost aleși dd. *Vintilă Brătianu*, *Emil Pantazi* și *Barbu Știrbey*. Tot atunci au fost proclamați membri corespondenți dd. *Vicomte de Guichen*, *Paul Montel* și *Gustav Glotz*.

Al XIV-lea congres internațional de agricultură se va ținea în zilele de 7—10 Iunie c. în București, sub prezidiul de onoare al dlui Iuliu Maniu, șeful guvernului. Importanța lui pentru țara noastră eminentă agricolă este din cele mari. De aceea se fac întinse pregătiri pentru reușita acestui congres, la care vor participa aproape toate țările Europei și multe din alte continente. Șase escursii, plănuite în diverse regiuni ale țării, cuprinzând 35 din județele ei, vor întregi lucrările congresului.

Intâlnire colegială. Absolvenții promoției 1899 ai liceului nostru și-au ținut „Intâlnirea“ de 30 ani dela absolvire în zilele de 27 și 28 Maiu c. Într'o atmosferă cât se poate de prietenească, elevii acestei clase, vestită de legăturile ei strânse prietenești, cu creștinești sentimente și-au pomenit profesorii, cu drag și-au reamintit zilele plăcute de pe băncile școlii și au întărit odată mai mult legătura cu spiritul Blajului. Au participat următorii 21 de

pentru aceasta este o altă cale: calea de sus în jos și nu de jos în sus. Nu revoluționând plebea, drojdia satelor, pentruca aceasta să se rostească.

Și eu am făcut de aici propunerea și s'a mai făcut din partea I. P. S. Sale Frențiu dela Oradea: pentru ce nu ne adunăm într'un congres ca să căutăm căile cari să ne unească? Nu sunt două biserici în lume, cari să fie atât de apropiate. Nu suntem noi în stare să aflăm o cale de apropiere între noi? (Aplauze furtuncase, ovațiuni).

VOCI: Foarte frumos, bravo!

P. S. S. EPISCOPUL IULIU HOSSU: Dilor, este un curent în întreaga lume de apropiere a popoarelor prin biserică, de apropiere a Bisericilor: două sute de prelați anglicani s'au putut aduna în reședința primatului, cardinalul Mercier, din Belgia și noi nu putem să ne adunăm la un sfat.

I. P. S. S. MITROPOLITUL MOLDOVEI: Imi dați voie.

P. S. S. EPISCOPUL IULIU HOSSU: Mai târziu, Domnilor, sunt protocoalele acestor tratative de apropiere între Cardinalul Mercier și episcopatul anglican. Pe noi nu ne desparte ceeace desparte biserica anglicană de biserica catolică. Noi am urmărit cu atenție și am mers împreună cu I. P. S. Voastră la Stockholm și la Lausanne și am zis: dar noi suntem atât de aproape aci, pe noi nu ne despart prăpăștiile de disciplină și de doctrină, care despart

aceste biserici și încercați apropierea popoarelor prin biserică, departe, în străinătate și noi stăm aci gata să discutăm această apropiere. (Aplauze prelungite).

I. P. S. S. MITROPOLITUL PIMEN: Vă așteptăm la Sf. Sinod.

P. S. S. EPISCOPUL IULIU HOSSU: La tratativele dela Malines între cardinalul Mercier și anglicani, cel dintâiu pas a fost acesta: înainte de toate eliminarea tuturor chestiunilor de ordin practic, care ar putea să fie piedici la această apropiere. Aceia, care au pregătire doctrinară, să ia discuția pe temeiul istoric și dogmatic și atunci, aflând această cale, să venim la soluțiile, care ne despart în practica de toate zilele.

Această dispoziție sufletească a bisericii în numele căreia vorbesc, vă este o cheazășie, că așa precum părinții și înaintașii noștri nu s'au aflat desbinați niciodată în momentele mai însemnate ale istoriei și ale neamului lor, așa și de aci înainte, după a 10-a aniversare dela întregirea neamului dela 1918, vom fi tot un suflet și un trup și alături uniți sufletește cu neamul nostru. Și dea Dumnezeu ca pe calea cea adevărată, de sus în jos, și nu de jos în sus, să ajungem și la unitatea bisericească a poporului! (Aplauze prelungite).

Aci, domnilor, am spus că acest Concordat echivalează cu o ratificare, pe care nu trebuie să o nesocotim, că acel Suveran cu care am încheiat noi acest Concordat, stăpâ-

nește conștiința a 400 milioane oameni pe întreg globul pământesc.

Ființa lui este pentru noi și pentru țara noastră prietenă. Să-l primim cu simpatie, să îmbrățișem acest tratat internațional, care apropie sufletele cu toată căldura sufletească. Drepturile noastre sunt întemeiate și mai departe pe adevărul acela, că pământul acesta al provinciilor unite cu Patria-Mamă este pământ românesc.

Istoria, onorați senatori, și dreptatea ei rostește sentința, care revizuește nedreptățile de veacuri, dar rostește sentințe și judecată, care nu este supusă revizuirii, ori din care parte s'ar încerca. Este întemeiată pe adevăr și pe dreptate, este adevărul și dreptatea lui Dumnezeu, care este dreptate în veac și cuvântul lui Dumnezeu veșnic adevăr.

Așa noi cu toții, frățește, în dragoste, contopiți sufletește, să urmăm mai departe a susține linia ascendentă a destinului acestui neam, fără șovăire, încrezuți în dreptatea lui Dumnezeu, care s'a rostit din partea a lor noștri, când mergeau în 1914 în război, având un singur cuvânt: „Să învingă dreptatea!“ Tot neamul românesc din Ardeal știa ce însemnează acest cuvânt „Să învingă dreptatea!“

Dreptatea a învins. Dreptatea, care au cerut ai noștri să învingă, care se rugau și cerșeau această dreptate dela Dumnezeu, plecați pe plugul străinului ca iobagi, în decurs de veacuri, această dreptate a învins și astăzi

inși: Ioan Băgăian, profesor secundar, Dr. Ioan Bălan, canonic, Dr. Aurel P. Bănuțiu, prefect, Ioan Bătăcui, paroh, Gavrilă Branea, paroh, Dr. Cornel Circa, medic, Dr. Vasile Ciura, notar public, Dr. Bela Daniel, avocat, Traian German, inspector școlar, Zaharia Mihălțan paroh, Dr. Camil Negrea, profesor universitar, inginerul Ioan F. Negruțiu, senator, Dr. Victor Pop, notar public, Onoriu Sas, paroh, Virgil Stanciu, paroh, Iuliu Tătar, paroh, Nicolae Ticaciu, paroh, Gavrilă Todica, publicist, Dr. Eugen Truția, avocat, Victor Tufan, paroh și Traian Turcu, contabil.

† **Păr. Mihail Cherebețu**, paroh în Bogata de jos (eparhia Gherlei), s'a stins la 25 Maiu c. în anul 75 al vieții și 51 al preoției sale cinstite. Il deplâng numeroase rudeni, între cari, ca fiu, și profesorul nostru de muzică d. Celestin Cherebețu, căruiua îi transmitem, și pe această cale, condoleanțele noastre. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Elisabeta Birlea n. Boroș**, preoteasă văduvă în Surdești (eparhia Gherlei), s'a stins la 22 Maiu, în anul 77 al vieții și 23 al văduviei sale. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“

PENTRU RESTANȚIERI. Apropiindu-ne de sfârșitul întâiului semestru, rugăm cu insistență pe toți cari nu și-au plătit încă abonamentul pe anul în curs, să binevoiască a ni-l trimite cât mai curând pentru a putea face și noi față cheltuelilor ce avem cu tipărirea gazetei.

Dr. B. Cluj. Este desigur semnificativ, că autoritatea bisericească în drept trebuie să fie avertizată asupra datorințelor sale de ordin spiritual din partea unui congres de femei, fie acela și regnicolar, cum a fost cel din Bacău. Dar nu e nici o mirare, fiindcă ortodoxia noastră — dupăcum reiese atât de lămurit și din acțiunea pornită contra ratificării concordatului — nu se preocupă atât de intensificarea propriei activități pastorale, cât mai mult de zădărnicierea oricărui progres din biserică noastră. Așa se explică și hotărârea deochiată a Sf. Sinod, de-a cere ca biserică noastră să nu poată avea sediu episcopesc la Cluj, cu toate că este un mare interes național, ca aceasta să se întâmple. Nu credem să isbutească, fiindcă de comun nu scapi de ceace te temi. Dar, oricum, este supărător, că au putut să se producă aceste mișcări. În orice caz, ele nu denotă o prea mare încredere în propriile puteri de viață ale ortodoxiei.

P. DSMărtin. Iesirile veninoase ale D-lui G. Cipăianu împotriva Blajului și a bisericii lui, le găsim și noi cât se poate de rău plasate și dd. liberali ar face mai bine să caute a-și câștiga aderenți pe alte căi decât acelea ale amenințărilor neputincioase. Ele n'au prins nici pe timpul când erau la putere, așa că este aproape ridicol să crezi că ele ar putea să prindă ca astăzi. Și nu pot să prindă pentru simplul motiv, că sunt lipsite de orice temei: Mitropolitul și oficialitatea nu face politica nici unui partid, stând — cum e și firesc — cu totul în afară de ele, iar particularii, fie și canonici, pot să facă politica ce le convine, având perfect aceleași drepturi politice, ca și d. Cipăianu de o pildă.

B. Târgu-Mureș. Aranjamentul provizor al situației pensionarilor noștri îl găsim chiar în acest număr, între știri. Acesta nu este în legătură cu hotărârile luate în cauză de sinoadele protopopești din toamna trecută, pentru discutarea cărora se va ținea, probabil încă în acest an, un sinod arhidiecezan aparte. Aranjându-se acum în curând și delimitarea diecezelor, în

destinele neamului sunt în ascensiune, oricare ar fi greutățile financiare și economice.

Astăzi mâna țaranului se apleacă pe plugul propriu, în brazda sa proprie, pe pământul strămoșesc consfințit de dreptatea și judecata lui Dumnezeu. Noi biserică, și una și alta, și toate bisericile din această țară, să ajutăm înainte această țară care este a tuturor, s'o ducem spre înflorire, s'o ducem ca să-și atingă destinele înalte pentru care dreptatea lui Dumnezeu astfel a întregit-o și astfel a așezat-o. (Aplauze prelungite).

Să păstrăm credința în Dumnezeu, cum au păstrat-o părinții noștri și atunci onorați domni senatori, atunci „Domnul, tărie poporului său va da, Domnul va binecuvânta pe poporul său cu pace“.

Ratificați Concordatul, căci faceți bine pentru țară. (Aplauze prelungite).

legătură cu înființarea noii dieceze din Nord, acest sinod se va putea ocupa și de noua arondare a protopopiatelor noastre.

H. Sănmihail de câmpie. Interesându-ne de chestia de care ne scrieți, Vă putem anunța că de aici lucrul e hotărât, și că actele trebuie să fie de mult la oficiul protopopesc din Cătina. Interesați-Vă deci acolo de chestie.

Dr. B. Murska-Sobota (Iugoslavia). Prin banca „Patria“ am primit 400 Lei, abonament pe anul curent. Parohia. Găloș Petreu. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

Comisiunea catehetică mitropolitană

Nr. 13/1929

Concurs

Cu termenul de 1 Septembrie 1929, se publică concurs la scrierea unui manual de „Istorie bisericească pentru clasa IV liceală“, în condițiunile următoare:

1. Manualul să țină seamă de următorul „Plan de lecțiuni“:

Ora 1. Introducere: Reprivire asupra materiei din anii precedenți; legătura dintre materiile propuse. Noțiunea istoriei bisericești.

Ora 2. Intemeierea bisericii și persecuțiile din partea Iudeilor.

Ora 3. Progresele și persecuțiile creștinismului în imperiul roman.

Ora 4. Triumful bisericii în imperiul roman.

Ora 5. Luptele lăuntrice ale bisericii și biruința asupra ereticilor.

Ora 6. Literatura bisericească veche: SS. Părinți.

Ora 7. Organizarea bisericii în primele veacuri. Ierarhia.

Ora 8. Cultul divin. Sacramentele. Sărbătorile și posturile. Locurile de închinare.

Ora 9. Biserica: stilurile și părțile ei.

Ora 10. Viața vechilor creștini. Monahismul în Răsărit și Apus.

Ora 11. Inceștinarea popoarelor europene. Mohamedanismul.

Ora 12. Inceștinarea Românilor (insistându-se asupra epocii latine a creștinismului nostru) și trecerea lor dela ritul latin la cel grecesc.

Ora 13. Repetirea lecțiilor 1—4.

Ora 14. „ „ 5—8.

Ora 15. „ „ 9—12.

Ora 16. Formarea statului papal și a noului imperiu creștin sub Carol cel mare.

Ora 17. Desbinarea bisericii răsăritene. Incercările de reunire.

Ora 18. Decadența vieții bisericești după Carol cel mare și luptele pentru investitură.

Ora 19. Papii și Hohenstaufenii. Culmea puterii papale.

Ora 20. Papii în Avignon și urmările. Schisma occidentală.

Ora 21. Cruciatele și ordinele cavaleresti.

Ora 22. Ezeziile medievale și incvizitia.

Ora 23. Ordinile călugărești cerșitoare și influența lor binefăcătoare.

Ora 24. Științele și artele în evul mediu.

Ora 25. Conducerea bisericească medievală. Alegerea papilor. Viața religioasă și superstițiile evului mediu.

Ora 26. Intemeierea ierarhiei românești în vechile principate. Activitatea culturală a bis. ortodoxe rom. Viața bisericească.

Ora 27. Sfârșitul evului mediu și începutul evului nou.

Ora 28. Repetirea lecțiilor 16—19

Ora 29. „ „ 20—22

Ora 30. „ „ 24—27

Ora 31. Reformațiunea lui Martin Luther.

Ora 32. Reformațiunea în Elveția și 'n Anglia.

Ora 33. Reformațiunea în alte țări și cu deosebire la noi, la Români.

Ora 34. Conciliul tridentin și reforma bisericească.

Ora 35. Executorii reformei: papii, episcopii cu viața sfântă și ordinul călugăresc al Iesuiților.

Ora 36. Misiunile creștine în Africa, Asia și America.

Ora 37. Activitatea culturală a bis. ortodoxe rom. dela sfârșitul veacului al XVI-lea până în v. XIX-lea. Viața sufletească a poporului român.

Ora 38. Inceputurile unirii sub mitropolitul Teofil, în 1697.

Ora 39. Unirea sub mitrop. Atanasie Anghel.

Ora 40. Mutarea scaunului eppesc dela Alba-Iulia la Făgăraș. Eppul Ioan Gh. Patachi.

Ora 41. Ep. Ioan Inocențiu M. Klein.
Ora 42. Luptele Unirii: propaganda sârbească rusească. Desbinarea Românilor din Ardeal în 2 biseri.
Ora 43. Eppul Petru Pavel Aron. Foloasele unii.
Deschiderea școalelor și înființarea tipografiei seminariale.
Ora 44. Eppii Atanasie Rednic, Gr. Maior, Ion Bobb și Lemeni și întâmplările mai însemnate de la păstorirea lor.

45. Unirea în Bihor. Istoricul eparhiei de Oradea până azi.

Ora 46. Biserica și revoluția franceză.

Ora 47. Cei din urmă papi: Piu IX-lea — Piu XI-lea

Ora 48. Regenerarea Bis. catolice după revoluția franceză.

Ora 49. Restaurarea mitropoliei. Mitropoliții până acum.

Ora 50. Istoricul eparhiei Gherla.

Ora 51. Istoricul eparhiei Lugoj. Unirea în Bana

Ora 52. Starea actuală a Bis. rom. unite cu Rom și a bisericii de rit latin din România.

Ora 53. Starea actuală a Bis. cat. (cu date statistice comparative) și învățămintele ce le putem scoate din studierea istoriei bisericești.

Ora 54. Repetirea lecțiilor 31—33.

Ora 55. „ „ 34—37.

Ora 56. „ „ 38—41.

Ora 57. „ „ 42—45.

Ora 58. „ „ 46—48.

Ora 59. „ „ 49—53.

2. Manuscrisul să aibă o hartă ori două infățișând răspândirea creștinismului și a ereticilor.

3. La sfârșitul capitolelor, ori la sfârșitul cărții, se va da lectură potrivită.

4. Manuscrisul scris legibil, se va înainta comisiunii catehetice mitropolitane până la 1 Septembrie 1929, având numele autorului tipărit sigilat, provăzut cu un motto.

5. Autorul a cărui lucrare se va aproba va primi 50% din venitul net al manualului, care se va tipări de către comisiune.

Blaj, din ședința plenară a Comisiunii catehetice mitropolitane, ținută la 5 Aprilie 1929.

Ștefan Roșianu Prof. Augustin Popa
președinte secretar

Aviz

Cine dorește să aibă uși, ferești și mobile văpsite frumos și modern îl rog să cerceteze

Atelierul meu

(Strada Prietenul Carol Nr. 145)

unde va vedea tot felul de mustre pentru mobile și clădiri. — Pregătesc lucruri de tapițier precum: divane, dormeze și saltele cu prețuri moderate. — Am dormeze gata și de vânzare.

Lucrurile de tapețier le fac și în rate.

Rog On. Public de binevoitorul sprijin.

Ioșif Székely

măiestru văpsitor-lustruitor de
trăsuri și tapețier

1—? (739)

FLEGLER

Intreprindere de tapețarie și zugrăvire artistică

Cluj, str. I. Rațiu

Zugrav modern de odăi. Specialități de tapețarie, asortiment din cele mai bogate

Intreprinde renovări, în stil, de biserici și castele; văpsiri de edificii și mobile, precum și lustruiri de email.

Execută, pe răspundere, stărpări de insecte.

Devize gratuite! — Comande din provincie se aranjează în condițiile cele mai favorabile

5—?